

Şafii mezhebine göre insülin abdesti bozar mı?

Nazmi Öztürkçü: “1- Şafii Mezhebindenim. Bayram Namazlarında Tekbir aldığımız zaman, ben kible’ye doğru bakıyorum, yanımdakiler ise hep yere doğru bakıyor. Tekbir alınırken kibleye doğru mu, yoksa yere mi bakılmalı? 2- Küçük boy Tesbihatta geçen resimdeki duâlar namaz sûresi yerine geçer mi? Namaz kıldığımız zaman bu duâları da okuyabilir miyiz?

3- Bende şeker hastalığı var. İnsülin iğnesi kullanıyorum. İnsülin abdesti ve orucu bozar mı? Şafii Mezhebine göre.”

Tekbir Alırken Nereye Bakılır

İster bayram, ister diğer namazlarda, namaz için tekbir alırken ve kıyamdayken gözlerin secde yerine bakması sünnettir. Namazda bakışları sağa, sola, yukarıya çevirmek mekruh olduğu gibi, karşısındaki bir şeye -bu Kâbe de olsa- bakmak mekruhtur. Sünnet olan devamlı secde yerine bakmaktır. 1 Şafii Mezhebi’nde de, diğer mezheplerde de bu böyledir.

Namazda Okunacak Sûreler

Namaz tesbihatında birçok duâ vardır. Tam metin sûre veya âyet bulunduğu gibi, âyetin bir kısmından muktebes veya metni büsbütün farklı duâlar da vardır. Kur’ân’daki tam metniyle geçen sûre veya âyetler namazda okunabilir.

İnsülin Abdesti ve Orucu Bozar mı?

İnsülin yapıldığında kan çıkmazsa abdesti bozamaz. Bunda ittifak vardır. Şâfiye göre kan çıkarsa da bozamaz. İnsülinin orucu bozup bozmaması meselesinde de ulema

ihtilâf etmiştir. Şüphesiz ihtilâfta rahmet vardır. Dinin genişliğini ve zenginliğini gösterir.

İmam-ı Azam'a göre, vücudun içine giren ve kaybolan her şey -hangi yol ile girmiş olursa olsun- orucu bozar. Kendisine iğne vurduran ve iğne ile vücuduna ilâç zerk edilen kişinin de orucu bozulmuş olur. Çünkü bu ilâç vücuda yayılmıştır ve vücut bundan faydalanmıştır.

Şafiilere göre ise, ağız, burun, kulak ve alt (ön ve arka) deliklerin dışında ya da mideye, boğaza veya beyne ulaşan açık bir yaranın dışında herhangi bir yol ile vücuda giren şeyler orucu bozmaz. İmam-ı Azam'ın talebelerinden İmam-ı Ebû Yusuf ile İmam-ı Muhammed de bu görüştedirler. Bu görüşe göre iğne, aşı ve insülin gibi vücuda zerk edilen mayiler orucu bozmaz.

Şüpheliden Kaçınmak

Fakat ihtilâflı durumlarda şüpheli şeylerden kaçınmak en doğru olanıdır. Hastaların oruçtan muaf olduklarını, iyileşmeyen hastaların oruç yerine fidye verebileceklerini, gün içinde oruçlarını açmak zorunda kalan hastaların daha sonra sadece gününe gün kaza etmekle yetineceklerini de ifade edelim.

Diğer taraftan, günümüzde 24 saat etkili insülinin bulunduğu da bir vakıa. Yani insülin kullanan ve oruç tutmak isteyen birinin iftar ile sahur arasında belirli dozda insülin alarak gün boyunca artık insüline veya şeker düşürücü hapa ihtiyaç duymadan orucuna devam etmesi mümkün bulunuyor.

Fakat açlıkla zaten şeker düşeceğiinden, insülin gibi daha fazla şeker düşürücü takviyelere ihtiyaç var mı, onu kişi kendisi dikkate alması lâzım.

Dolayısıyla hiç ihtilâflı fetva ile amel etmeye gerek kalmadan, eğer mümkünse insülini akşamdan alıp oruca devam edebiliyorsak daha emin bir caddeden yürümüş oluruz.

Eğer gündüz insülin almak zorunda isek, iki durumumuz var demektir:

1- Bu konuda verilmiş yukarıdaki fetva ile amel etmek. Yani insülinin orucu bozmadığını kabul ederek insülini kullanmak ve orucuna devam etmek.

2- Orucu kazaya bırakmak veya fidyesini vermek.

Unutmayalım ki, Kur'ân hasta olanlara ve tedavi sürecinde bulunanlara orucu erteleme veya tamamen tutmama ruhsatı tanımıştır. 2 Çünkü hasta olanlar için

orucun sıkıntı ve zorluk verdiği bir gerçektir. Oysa “Allah sizin için kolaylık ister; zorluk istemez.” 3

Eğer bir-iki gün denemeyle oruca karşı vücudumuzun şeker düzeyini ölçmek istiyorsak o da mümkün. Oruçlu olduğumuzda şeker dolayısıyla fenalaşırız bozmaya ve bilâhare gününe gün kaza etmeye veya sıhhatimiz bozuk olursa fidye vermeye ruhsat vardır.

Allah kabul etsin.

Dipnotlar:

- 1- Büyük Şafii Fıkhı, s. 174.,
- 2- Bakara Sûresi, 2/184.,
- 3- Bakara Sûresi, 2/185.